

CYBER COVID ESEJ

V budoucnosti se může stát spousta věcí, které nebudou pro lidstvo příjemné a mnoho z nich souvisí s kybernetikou. Situace, jaká nastala v souvislosti s celosvětovou krizí a dosud nepoznanou pandemií nemoci Covid-19 byla pro nás všechny naprosto nová, nečekaná a neznámá a přinesla řadu otázek...

Co by se stalo kdyby... se něco takového opakovalo? ... s tím už řada nebezpečných lidí počítala a chtěla podobnou situaci využít například k ovládnutí lidstva?

A mohlo by se vůbec něco takového stát? Je to fikce, nebo možnost? Nevím. Ale chci věřit, že se nic z toho, nad čím se tu budu zamýšlet, nestane.

V průběhu světové epidemie viru Covid-19 napadl nějaký útočník (hacker) nemocnici v naší zemi, takže její zaměstnanci rázem neměli žádné informace o pacientech, nevěděli, co jim dávat za léky, jaké mají potíže, nemohli si prohlédnout historii jejich léčby... zkrátka vůbec nic. A teď si představte, že by někdo takto napadl všechny nemocnice a žádná z nich by nefungovala. Zkrátka by zkolaboval celý systém zdravotnictví. Co by se stalo pak? Pravděpodobně by spousta lidí měla vážný problém a nemocnice by informace musely zapisovat na papír, jako tomu bylo dříve. I tak by se ale nejspíš velmi těžko vyrovnávaly s chybějícími údaji všeho druhu. A něco takového samozřejmě hrozí kterékoli firmě nebo komerční společnosti, nemusí jít jen o zdravotnictví...

Počítačová útočníci by takto mohli napadnout vodní přehrady, nádrže nebo čističky pitné vody. To by byl obrovský problém, protože když se nad tím zamyslíte, tak vám určitě dojde, že pitnou vodu potřebuje opravdu každý k tomu, aby jednoduše přežil. Totéž by se mohlo stát se supermarketem a pak by lidé zase neměli jídlo, tedy po vodě další životně důležitou věc. To by ale podle mne byl o něco menší problém, protože většina lidí má alespoň nějaké zásoby na pár dní dopředu doma. No a chci věřit, že kdyby nějaký takový problém nastal, podařilo by se ho brzy vyřešit a supermarketem znovu otevřít. Je možné, že se pletu a než by se obchody s potravinami otevřely, trvalo by to mnohem déle... A co pak? Už jen hrozba mírného nedostatku něčeho, na co jsou lidé zvyklí, způsobuje paniku a ta zase změny v chování lidí. Začnou být bezohlední, agresivní a opravdu málokdo se při obavě z ohrožení svých základních potřeb chová ohleduplně a vstřícně k druhým. Vidět jsme to mohli zase poměrně nedávno při koronavirové karanténě: lidé bezhlavě vykupovali toaletní papír, balenou vodu, trvanlivé potraviny...

Podobně složité by to bylo třeba v případě kolapsu tepláren, protože jsme zkrátka všichni zvyklí na to, že je nám teplo a vlastně už moc nepřemýšlíme o tom, že by to nemuselo být automatické. Napadení významných elektráren a ovládnutí dodávek elektřiny by opět mělo ohromné důsledky. Bez elektřiny si nejen doma nerozsvítíte, většina z nás ale ani neuvažuje, případně nevyjede autem z garáže. A co to znamená třeba pro obchody nebo benzinové pumpy? Nebudou fungovat automatické dveře, platební terminály, žádné kráječe potravin, osvětlení obchodů, kasy ... zkrátka nic. To tedy znamená, že žádné z těchto služeb se vůbec neotevřou.

V případě napadení systémů bank si ani neumím představit, co všechno by mohlo nastat. To, že by nešlo vybírat peníze z bankomatu nebo platit kartami by byly asi ty menší problémy. Ale co třeba získání informací o všech klientech, jejich finančních prostředcích a možnost s tím vším pracovat? Vybrat lidem z jejich účtů peníze, převody pod cizím jménem... Radši nemyslet!

Další věc, která mne napadá je, že v dnešní době jsme všichni hrozně moc zvyklí na mobilní telefony, tablety, počítače a neustálý kontakt se všemi. Co když někdo napadne všechny mobilní operátory a ovládne jejich síť a data? Najednou nebudete moci telefonovat, posílat zprávy... Pro dnešní lidi myslím zcela nepředstavitelné.

Útočníci si tedy mohou jako cíl vybrat jakoukoli firmu a tu napadnout. Je to fikce nebo reálná hrozba? Obávám se, že určitá možnost existuje, i když bychom byli určitě raději, kdyby to tak nebylo.

Co s tím? Lidstvo jako celek by se mělo určitě více zaměřit na prevenci a bezpečnost nejdůležitějších procesů a také na nouzové plány řešení, pokud by se přece jen něco nemilého stalo. Všichni jsme pocítili na vlastní kůži jaké to bylo, když vlády celého světa doslova z minuty na minutu, tvořily plán jak zvládnout celosvětové šíření nového viru. Určitě je lepší, když existují plány co dělat, když... každá budova má svůj evakuační plán pro případ požáru nebo třeba nějakého chemického útoku, každé město, které je u řeky má svůj povodňový plán, tak proč by svět nemohl mít nějaký krizový plán pro případ globální epidemie, celosvětového sucha nebo rozsáhlého kybernetického útoku?

Myslím, že každý jednotlivý stát by se měl zaměřit na ochranu nemocnic, vodních nádrží, supermarketů s potravinami, firem důležitých pro naše každodenní fungování.

Města zase mohou mít alespoň malou záložní nádrž s pitnou vodou pro případ nouze. Nemocnice mohou své informace zálohovat, což určitě dělají, ale vybrané třeba přece jen vést v papírové podobě. Určitě vás napadne spousta dalších věcí, které by se daly zlepšit...

Určitě si říkáte, co pro to můžete udělat vy osobně? Můžete si například pořídit nějaký generátor elektřiny nebo solární panely abyste byli připraveni na možnost výpadku elektřiny. Dále můžete nakoupit základní trvanlivé potraviny a balenou vodu jako vlastní „železnou zásobu“. Stejně tak si můžete doma uskladnit rezervní kanystry s benzínem a přiměřenou finanční částku v hotovosti.

Já jsem se tak trochu zamyslel nad hrozbami dnešní civilizace a budu moc rád, pokud se nic vážného z kategorie kybernetických útoků nebo vážných světových epidemií nebezpečných a prudce nakažlivých nemocí nestane. Moc bych si přál, abychom se díky Covidu-19 naučili vše potřebné a podobná krize se už neopakovala.